

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državahVelja za vse leto ... \$3.50
Za po! leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United StatesIssued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: CORTLANDT 4687.

NO. 233. — ŠTEV. 233.

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 4, 1918. — PETEK, 4. OKTOBRA, 1918.

VOLUME XXVI — LETNIK XXVI

Avstrija bo odgovorila Wilsonu

POSLEDICA TAJNIH SEJ, KI SO SE VRŠILE NA DUNAJU, BO NAJBREŽE NOVA MIROVNA NOTA AVSTRIJSKE VLADE. — AVSTRIJSKA VLADE BO NAPRAVILA VSE POD POKROVITELJSTVOM NEMCIJE, KER NEMCIJA SAMA NOČE POD KOŠTANJ. — NOVE RAZMERE.

Washington, D. C., 3. oktobra. — (Pis. M. T. Tighe.) — Posledica tajnih sej med člani avstrijskega in nemškega kabineta, bo najbrže ta, da bo Avstro-Ogrska odgovorila na zadnjo noto predsednika Wilsona, da bo v marsikaterih točkah odnehala in da bo slednji sprejela pogoje in predloge predsednika Wilsona. Ta odgovor bo sestavil avstrijski ministrski predsednik.

Da se bo res tako zgodilo, so prepričani vsi tukajšnji diplomatični krogi.

Zelo značilni sta pa tudi dve drugi stvari:

Nemška vlada je sklenila odpoklicati iz Belgije svoje vojaštvo in je baje pripravljena izpolniti vse zadane obljube glede nove voilne reforme.

Na vsak način bodo morali centralni zavezniki ponuditi veliko več kot so ponujali v svojih zadnjih notah. Pa naj bo ponudba taka ali taka, zavezniki ne bodo zadovoljni z njo, če ne bo popolnoma odgovarjala principom ameriškega naroda z ozirom njegovega zastopnika, predsednika Wilsona.

Nemčija se je že v marsčem vklonila. Pripravljena je izprazniti Belgijo ter vdeležiti volilno reformo.

Nova mirovna ponudba bo pa razen "evakuacije Belgije" vsebovala najbrže tudi "demokratizacijo obeh cesarstev".

Ko bo Avstrija odgovorila, bo izpregovorila v imenu Nemčije.

Vstaka nota, ki bo prišla bodisi iz Berlina, bodisi iz Dunaja, bo posledica postopanja Bolgarske. Že sedaj je pa jasno, da Nemčija ne bo priznala, da je premagana.

Dunaj, Avstrija, 3. oktobra. — V večeršnjem zasedanju avstrijskega parlamenta se je vršila velika debata glede vladne deklaracije. Poslanei so tudi razpravljali o mirovnem vprašanju.

Socialistični poslanci so zahtevali mir in sicer na sledeči bazi: Stvoriti se mora legio narodov.

Sedanjí vojni ne sme slediti gospodarska vojna.

Posledica sedanje vojne ne sme biti nobena aneksija.

Zopetna ustanovitev Srbije, Crngore in Belgije.

Pogodbi, sklenjeni v Bukarešti in Brest-Litovsku je treba popraviti.

Vprašanje glede vzhodnih provinc naj se uravnja na narodnostnem temelju.

Poljsko vprašanje naj reši poljska ustavotvorna skupščina.

Vsak narod v Avstro-Ogrski mora imeti svojo avtonomijo.

Največji vpliv je napravil govor češkega poslanca Staneka, ki je napadel Nemčijo.

Stanek je ponovno zagotovil solidarnost Jugoslovancov, Čehov in Poljakov ter izjavil, da je mir mogoč le potem sprejema vseh štiri najst. točk, katere je določil predsednik Wilson.

Seja se je končala z zahtevo, naj se vrši prejkomogoče mednarodni mirovni kongres, ki bo rešil poljsko vprašanje ter druga mednarodna vprašanja.

Cesar Karol je prišel večeraj iz Reichenaua v Baden, kjer je sprejel v avdenci feldmaršala Straussenburga, načelnika avstrijskega generalnega štaba. Zatem se je vrnil na Dunaj, kjer se je posvetoval z avstrijskim zunanjim ministrom baronom Burianom in avstrijskim ministrskim predsednikom baronom Hussarekom.

Večeraj ponoči se je vrnil vladar v Reichenau.

London, Anglija, 3. oktobra. — Tukajšnji vojaški strokovnjaki so prepričani, da bo morala Avstrija ustanoviti novo črto na Donavi, da bo branila svoje ozemlje pred sovražnimi narodnostmi ter da bo zadržala posledice nemirov na Rumunskem, ki z vsakim dnem naraščajo. Nemčija ima v Rusiji trideset divizij, Avstrija pa trinajst. Z ozirom na moč in prekrbo, niso te divizije veliko vredne. Centralna zaveznika bi lahko te divizije poslala v ozemlje ob Donavi, pa se bojita, kajti s tem bi lahko izgubila kontrolo nad vsem ozemljem, katerega sta dobila po sklepu mira v Brest-Litovsku.

Amsterdam, Nizozemsko, 3. oktobra. — Z ozirom na zadnje ugotovitve dr. Aleksandra Weckera, ogrskega ministrskega predsednika, ki se je glasilo da bo avstrijska vlada skleniti mir, je odgovoril berlinski časopis "Germania".

Merodajni berlinski krogom ni ničesar znanega, da se je z. čela Ogrska zavzemala za mir.

Nemška propaganda

Nemška propaganda napoveduje veliko umikanje na zapadni fronti. Alzacija-Lotarinška.

Pariz, Francija, 3. oktobra.

Berlinski departament za nemško propagando napoveduje vnaprejšnje veliko umikanje nemških sil na zapadni fronti. V ugotovitvi, katero je izdal ta urad, se glasi, da se Nemčija dejanski najde pod udarci združenih zaveznikov sil.

Po poročilu se glasi nadalje, da mora Nemčija vzdržati dele obrambnih postojank v Franciji in Belgiji, da se bo ohranilo domovino varno pred bitkami, katere se sedaj odločuje.

Priznava se od strani nemškega propagandnega urada, da so izvajale angleške čete uspehe v pokrajini Cambrai in da se bore čete Ha ga na zunanjem robu tega mesta. V poročilu pa se dostavlja, da ni Cambrai še nadalje središče železnice in cest kot je bilo prej. Nove železnice in pota se je zgradilo nadalje proti iztočku, odkar je bilo mesto ogroženo.

Če se ne moreš boriti, izkaži svoj patriotizem s podpisovanjem četrtega Vojnega posojila.

Jeseni leta 1917 vsled vojevanja s tanki.

Nemški propagandni departament priznava, da so izvajali Angleži in Belgijci v Flandriji precejšnje začetne uspehe.

Nemški položaj na zapadni fronti je resen, — priznava "Frankfurter Zeitung", ter dostavlja, da se nemška fronta počasi drobi. Nadalje se glasi:

Zavezniki načrt napada se je izvedlo na izvanreden način. Pomenja namreč močno obteženje naše fronte. Položaj ob Meuse, kjer so se ameriški napadi ravnokar pričeli, je skrajno kritičen. Del Chemin des Dames se je opustilo in cela nemška fronta se počasi drobi pod sovražnimi napadi.

Soglasno s poročili, katere se je prejelo semkaj, se v Berlinu javno razpravlja o izpraznjenju Belgije. Glede Alzacije in Lotarinške predlaga nemško vrhovno vpdstvo, naj se deželi nevtralizira ter priklupi Luksemburgu, s čemur bi se ustvarilo mejno državo med Francijo in Nemčijo.

Če se ne moreš boriti, izkaži svoj patriotizem s podpisovanjem četrtega Vojnega posojila.

Novi nemški kancelar

NOVI NEMŠKI KANCELAR JE PRINC MAKSIMILIJAN BADENSKI. — DR. PAYER OSTANE. — VAŽNA MESTA SE BO PONU. DILO SOCIJALISTOM.

Amsterdam, Holandsko, 3. oktobra. — Soglasno z berlinsko "Zeitungs am Mittag" je bil imenovan nemškim državnim kancelarjem princ Maksimilijan Badenški.

V kancelarski palači v Berlinu se je vršila večeraj zvečer seja nemškega državnega sveta, soglasno s poročili, ki so došla semkaj. Predsedoval je nemški kaiser sam in seje se je vdeležil tudi marša. Hindenburg, ki je prišel v Berlinu v spremstvu kaiserja. Prisostvovali so tudi prejšnji kancelar von Hertling, polkancelar dr. Payer ter več državnih ministrov.

Podkancelar von Payer bo najbrže ostal v svojem dosedanem uradu, dočim se bo pustilo ministrstvo za zunanje zadeve v rokah diplomatov.

Vse kaže, da general von Stein ne bo ostal še nadalje vojni minister.

V nemških političnih krogih se veliko razpravlja glede sestave nove nemške vlade. Med drugim kroži tudi predlog, naj bi se podtajništvo za zunanje zadeve poverilo kakemu pristajnu centru ali socialistu, dočim naj bi se novo cesarsko delavsko ministrstvo poverilo socialnemu demokratu.

Proti vandalizmu

Zaveznike vlade bodo poslane Nemčiji ultimatum zaradi vandalizma v Belgiji. — Renska mesta kot ta'ec.

Washington, D. C., 3. oktobra.

Iz avtentičnih virov je prišlo v državni departament obvestilo, da se Nemei pripravljajo, da izpraznijo Belgijo. Skupno s to vestjo se je tudi zaznalo, da zaveznike vlade pripravljajo za Nemčijo ultimatum, v katerem bodo zavezniški zahtevali, da Nemčija takoj preneha s svojo navado uničevati belgijska in francoska mesta, kadar jih zapuste nemški vojski. Zahtevali bodo tudi, da Nemei ne bodo sekali več sadnega drevja in uničevali vinograde in bodo zagrozili, da se bodo masčevali zavezniki armade, kadar pridejo na nemško zemljo.

Državni tajnik Lansing je danes priznal, da se razpravlja o ultimatumu, da pa se ni še nič gotovnega sklenilo. Ako se bodo zavezniški hoteli masčevali, bodo opustošili vinograde ob Renu "za posekano sadno drevje v Franciji".

Nemci nadaljujejo z vandalizmom. Cambrai so izpremenili v razvaline in požgali St. Quentin.

Zavezniški so prepričani, da nič ne more vstaviti nemškega pustošenja kot samo grožnja. Nemčiji se bo povedalo, da bo morala plačati odškodnino za opustošena mesta, da se bodo zopet zgradila, ako so bila porušena brez potrebe.

Belgijsko poslanstvo je danes prejelo od belgijske vlade v Havre obvestilo, da so vse nemške civilne oblasti in čete v Belgiji prejele navodila nemškega generalnega štaba, da naj bodo pripravljene, da se vrnejo na nemško mejo, ker se namerava izprazniti Belgija.

Poslanstvo pravi, da je bil namen belgijsko-angleške ofenzive v Flandriji zavzeti pomorski bazi Ostende in Zeebrugge. Ostende bi bila baza za angleške in zaveznike bojne ladje, ki operirajo južno od Kanala in tudi za del ladij ki opravljajo patrulno službo v Severnem morju.

V oficijelnih in diplomatskih krogih se zgotavlja, da se je izpraznjenje Belgije že pričelo.

Washington, D. C., 3. oktobra. — Predlagano je bilo, da se naj obrenska mesta določijo za uničenje in naj se pove berlinski vladar da bo za vsako francosko ali belgijsko mesto, ki bo porušeno brez vojaške potrebe, uničeno eno nemško mesto ob Renu, ki bo imeo za zaveznike enako veljavo.

Odkar so zavezniški pričeli v poročila bombardirati nemška mesta, Nemei niso več vzpirjali toliko zračnih napadov na nezavarovane kraje in morebiti bi svarilo tudi sedaj pomagalo.

Oficijelno poročilo iz Francije se glasi:

— Cambrai gori. Cambrai, h-bondov!

storično mesto s spomini na preteklost; Cambrai, moderno mesto z industrijo pada med črno-rdečim plamenom in razvaline. Cambrai je v tem trenutku samo en velik plamen. Nemei so odšli, to da prej so vrgli gorčice bakle na dragocene spomine starodavne Francije.

AVSTRIJCI SE UMIKAJO IZ ALBANJE.

Italijani so uvedli proti avstro-ogrskim četam v Albaniji veliko ofenzivo. — Sovražnik beži.

London, Anglija, 3. oktobra.

Iz Rima je dospel poročilo, da so uvedle talijanske čete splošno ofenzivo proti avstrijski armadi v Albaniji. Obema pa tudi poročajo z Dunaja, da so začeli Avstrijci zapuščati svoje postojanke v Albaniji.

Italijansko ofenzivno prodiranje se je začelo v torek na več kot petindeset milj dolgi fronti med Jadranskim morjem in reko Osum.

Italijanom se je posrečilo zavzeti Berat, bivšo važno avstrijsko bazo. Padlo je tudi mesto Fieri.

Avstrijska armada se je, ko so ji Bolgari odgovorili svojo pomoč, začela umikati ter puščati za seboj svoje potrebščine. Italijani so zaplenili veliko množino vojaškega materiala.

Umikajočim se Avstrijcem popeljuje general Pflanzer-Baltin, napredujočim Italijanom pa general Ferrero.

Avstrijci morajo premagovati na svojem umikanju veliko težkoče.

IZ BOLGARSKE.

Poroča se, da se bolgarski kralj Ferdinand odpovedal prestolu v prilog sinu Borisu.

London, Anglija, 3. oktobra. — Brzojavke iz Curiha javljajo, da se je bolgarski kralj Ferdinand odpovedal prestolu v prilog svojem sinu Borisu.

Kodanjska poročila iz nemških virov pravijo, da sestavljata prejšnji ministrski predsednik Radoslavov in minister Pešev novo provizorično vlado.

Kralj Ferdinand je s svojo družino očitno pobegnil na Dunaj. Nemški in avstrijski listi izjavljajo, da so avstrijske in nemške čete ali na poti v Bolgarsko ali pa že v deželi in sicer v velikem številu, vendar pa se domneva, da se širi te vesti edino le v namenu, da se deluje proti učinku, ki ga je imela predaja Bolgarske na centralne zaveznike.

Na slični način se je tudi krožilo v Berlinu optimistična poročila glede Turčije, da ravno ni nobenega vzroka zavreči prejšnje domnevanje o skorajšnji predaji Turčije. Zavzetje Damaska bo posrečilo prošnjo Turčije za pomoč.

Vsi v armado lastnikov Liberty.

Francijo.

Prenovitev Francije

Ameriški vojski bodo prenovili Francijo. — Ameriška hvaležnost do Francije ne bo končana z to vojno.

Washington, D. C., 3. oktobra.

Ameriški dolg hvaležnosti ne bo še dočela poplačan, ko bo zmagovalni mir počival na zastavah civilizacije. Ko se bo ameriška armada odpela od vojnega dela, bo prevzela delo mira, da prenovi opustošene dele Francije in Belgije.

To je del načrta, ki se poraja v misli narodnih voditeljev. Velik presledek bo med vstavljenimi sovravnostmi in časom, ko se bo Pershingova armada vrnila to stran Atlantika. Po vojni se bo v Franciji našlo dovolj dela za ameriške vojske, zlasti pri zgradbi mest in vasi, katere so opustošili Huni.

Ker se zdaj že približuje konec vojne in je mir že v dosegu razdalji, se je pričelo misliti na delo po vojni, ki bo popolnoma istovetno z delom v vojni.

Prvotno domnevanje, da bo armada po končani vojni prišla na zal v Ameriko s prvimi parnikom in da se bodo vojski povrnil k svojim prejšnjim opravilom, je se dan izginilo in se sedaj uvideva da bo trajalo več let, predno bo cela ameriška armada prišla na zal in bo razorožena.

Vse se bo le polagoma izvršilo. Tako se obenem pripravljamo za vojno in mir. Celo pričete prevajanja armade domov se bo zavleklo za nekaj mesecev, ako ne bo nekaj let, ko bodo sovražniki se končane.

Angleška in ameriška vlada uvidevata, da se ne bo moglo poskušati razorožiti, dokler ni sklenjen mir, dokler niso sprejeti pogoji in dokler Nemčija ne bo dala jamstva, da ne bo nikdar več pričela vojne.

Po brest-litovskem miru se Nemcem ne more več vrjeti. Od Nemčije se more pričakovati, da bo pod kako pretezo sprejela mirne pogoje, potem pa bo nena doma zopet pričela z vojno, kar korhitro bo videla svojega sovražnika v slabem položaju.

Zaradi tega bo potrebno, da ostane ameriška armada v Franciji, dokler ni vse zjajameno; ravno tako mora ostati v evropskih vodah tudi ameriška mornarica še dolgo na straži.

Na kateri način se morejo ameriški vojski boljše porabiti kot da se zavzemajo za opustošene planjave, povzročene po Hunih?

Noben narod še ni imel take prilike kot Amerikanci. Inženirji bodo delali načrte in pazili, da se zgradijo ceste, kanali, železnice javna in privatna poslopja; agrarci bodo uvedli ameriški način obdelovanja zemlje, ki je razorana delovanjem v topetana; — gozdarji bodo nasadili gozdove, katere so posekali Nemci. Rudarski inženirji bodo vodili dela pri popraviljanju rudnikov, katere bodo Nemci preplavili ali pa drugače poškodovali, predno se bodo umaknili.

Treba bo zgraditi hiše po deželi, nanovo postaviti cele vasi, tovarne, postaviti vanje stroje, — skratka: popraviti in na novo zgraditi bo treba vse, kar je občutno hunsko preplavalo.

Malo pred tem, predno je Amerika šla v vojno, se je delalo na to, da bi nekatera ameriška mesta "adaptirala" francoska mesta v namenu jih zopet popraviti. Ameriški narod je ta načrt sprejel z velikim zanimanjem in dasi se ni bil čas, da bi se b'l načrt izvedel so se že nabrali skladi v ta namen.

Zdaj pa, ko se uvideva, da bo morala ameriška armada še po končani vojni ostati dalje časa v Franciji, vodilni krogi razmotri vajo o tem, kako zaposliti vse te ljudi. Zaradi tega se misli armadi dati nalog popraviti opustošeno Francijo.

Oficijelna poročila

ANGLEŠKO POROČILO.

London, Anglija, 3. oktobra. — Nočno. — Ob jutranji zori angleške infanterijske čete s tanki so zopet napadle na fronti nekako osmih milj od Sequehart pa do kanala severno od Bouy. Napad je bil uspešen na vseh točkah.

Na desnem krilu napada so angleške in škotske čete 32. divizije zopet zavzele vas Sequehart, ujele veliko število sovražnikov ter pozneje zjutraj odbile protinapade sovražnika.

V središču je zavzela neka angleška divizija z naskokom Ramcourt in Wancourt, dočim je prodrla 2. avstralska divizija skozi črte sovražnika zapadno in južno-zapadno od Beaurevoir.

Potiskajo naprej se čete teh dveh divizij v spremstvu tankov dospele do znanega roba vasi Montbrehain ter si zagotovile visoko ozemlje južno in južno-zapadno od Beaurevoir.

Medtem so si na levi strani napada angleški in irski bataljoni izsilili prehod preko kanala Selve, pri Gony in Le Catelet, pri čemur se je zavzela obe vasi ter vsoko ozemlje iztočno od njih. Na teh mestih je sovražnik tekom popoldneva vzpizoril močne protinapade. S težkimi boji se še nadaljuje. Tekom teh uspešnih operacij nam je padlo v roke veliko število jetnikov.

Na ostali fronti St. Quentin-Cambrai so se vršili le spopadi med patrulami, tekom katerih se je ujelo nadaljne jetnike.

V ozemlju sovražnega umikanja severno od reke Scarpe so naše čete tekom dneva stalno potiskale naprej. Izvajale so stalen pritisk na nemške zadnje straže.

Mesto Lens se je izčistilo sovražnika in naši naprej potisnjeni oddelki so dospeli do splošne črte Avion, Vendin, Hantay in Herlies ter so sedaj iztočno od gozda Grenier. Danes zjutraj so naše čete zavzele Armentieres.

FRANCOSKO POROČILO.

Pariz, Francija, 3. oktobra. — Nočno. — Ustanovili smo se pri železnici iztočno od St. Quentina ter ponesli boj naprej iztočno od Faubourg L'Isle. Ujele se je nekako sto sovražnikov.

Severoiztočno od Rheimsa smo zavzeli Cormey ter dospeli do Aisne kanala med Concevreux in La Neuville.

V Champagne gre bitka naprej z veliko silo. Povečali smo svoje pridobitve v okraju severno od Somme. Potem ko smo premagali odpor sovražnika, smo zavzeli Blanc Mont greben ter Medeah farmo, pet kilometrov severozapadno od Somme.

Danes smo ujeli v skupnem 2880 mož.

NEMŠKO POROČILO.

Berlin, Nemčija, 3. oktobra. — Nočno. — Izjavili so se silni napadi sovražnika severozapadno od Roulers ter na široki fronti severozapadno Roulers ter na široki fronti severno od St. Quentina ter v Champagne. Sovražnik je imel v teh bojih težke izgube.

Dnevno poročilo. — V Flandriji se je zavrnilo sovražne napade severno od Staden in zapadno d Roulers. Ujeli smo 200 mož. Na večer so se izjavili delni napadi sovražnika na obeh straneh Ypres-Menin ceste.

Armentieres in Lens smo izpraznili v torek zvečer brez vsakega boja. Zavzeli smo postojanke v ozadju iztočno od obeh mest. Tekom dneva je sovražnik po močnih artilerijskih pripravah, ki so bile obrnjene proti zapuščeni poziciji, sledil preko črte Fleurbaix-La Bassée-Hulluch.

Pred Cambrai je potekel dan mirnejše. Zavrnulo se je delne napade sovražnika na zavrnili Selve, v bližini in južno-iztočno od Rumilly. Izjavili so se močni napadi proti našim novim črtam severno in južno od St. Quentina.

Južno-iztočno od Anizy-le-Chateau ter severno od Filain smo zavrnili delne napade. Šlezvik-holštajnski polki so branili pozicije na robu Chemin des Dames proti močnim sovražnim napadom. Vršili so se boji pred našo novo črto severozapadno od Rheimsa.

Na večer je stal sovražnik na črti Chaudardes in Cormey ter ob Aisne kanalu.

V Champagne so Francozi z močno silo nadaljevali s svojimi napadi iztočno od Suippe proti St. Marie-a-Py ter med Somme in Montois. Krajevne uspehe se je izravnavalo z našimi protinapadi. Na ostali fronti so se izjavili napadi pred našimi črtami.

Na obeh straneh Aisne in v Argonih so stali delni napadi sovražnika brez vsakega uspeha.

BELGIJSKO POROČILO.

Havre, Francija, 3. oktobra. — Francoske in belgijske čete so danes napadle sovražne pozicije iztočno od Staden. Kljub nemškemu odporu smo potisnili svoje črte naprej za dva kilometra ter dospeli do znanega roba Hoogdele. Istotako so dospeli do črte med Hoogdele in Roulers. Silen protinapad sovražnika zapadno od Roulers se je popolnoma izjavil.

Večeraj je prodrl neki belgijski tank skozi nemške črte ter prišel v Roulers in to kljub ostremu ognju Nemcev. Vrnil se je skozi nemške pozicije ter nazaj za naše črte.

Ameriško prebivalstvo bo imelo dolžnost zbrati sredstva, armada pa bo prevzela popravila dela.

To je veliko podjetje, katero je lastno Amerikanem in katere morejo izvršiti samo Amerikanci. Zdaj, ko se že bliža mir, razmišlja ameriški narod, kako se pokazati hvaležnega naroda, ki je pomagal nam do svobode. In ta misel, pušiti severno Francijo ne samo svobodno, temveč tudi prenovljeno, je prevzela vse narodno mišljenje.

Iz govorjenja mnogih vodilnih politikov se je že slišalo, da namerava Amerika izbrisati vsak dolg katerega ima Francija pri Ameriki.

Splošno je razširjeno mnenje, da ne bi bilo primerno duhu, ki zdaj navdaja zaveznike narode in ki bo ostal med njimi še dolgo po vojni, da bi se ta posojila postavila na trgovsko podlago. Ne more se pa pričakovati, da bi kak postavna odredba izbrisala le obveznosti, predno bo vojna končana; toda z vsa gotovostjo bo to del proslave miru z zmago.

Baker v Parizu.

Pariz, Francija, 3. oktobra. — Ameriški vojni tajnik Newton D. Baker je danes prišel iz Londona v Pariz in je zopet obnovil konferenco, katere je pričel pred svojim odhodom v Londonu.

D'Annunzio se je vrnil.

Rim, Italija, 3. oktobra. — Gabriele d'Annunzio, je 26. septembra poletel 290 milj iz Turina v Calons za francosko bojno črto, je danes napravil obratni polet s francoske fronte v Milan v treh urah in desetih minutah.

Katoličani in Jugoslavija

(Jug. čas. Urad. Washington, D. C.)

(Konec.)

III.

Energični in ostri nastop dr. Mahniča proti Avstriji in za Jugoslavijo je našel odziv tudi med zavezniki. Pariški list "D'Oeuvre" je v svoji številki od 18. avgusta objavil članek glavnega urednika Rene Pichona pod naslovom:

PATRIOTIČEN SKOF.

Že dvakrat sem odkril naši javnosti manever, s katerim se skuša med francoskim časopisjem in med mednarodnimi krogi dokazati, da so interesi Avstro-Ogrske in katoliške cerkve identični in jednaki. Seveda se taisto misli tudi v Avstriji: nemška oligarhija trdovratno brani to trditve ter se je tem obupneje drži, čim bolj propa da. Nemška in madžarska oligarhija dobro ve, da je velik del Slovanov zvesto in dan svojimi verskimi tradicijam, ter se ona s temi njihovimi čustvi igra in jih izkorišča v svoje svrhe.

Neki nedavni dogodek nam podaja vzgled njihove taktike in dokaz njihovega neuspela proti slojni volji Jugoslovancov. Slovenci so dobri katoliki in obenem navdušeni pristaši Jugoslavije. Nemci so seveda skušali odvrtiti jih od njihovih nacionalnih idej, apelirajoč na njihove verske čute. Ker pripada k jugoslovanskemu gibanju veliko število pravoslavnikov in prstozidarjev, so skušali Nemci ostrašiti Slovence in Hrvate s tem dejstvom, češ, da oni kot katoličani ne morejo pristati v njihovo družstvo. Konečno sta nemška dunajska lista "Reichspost" in "Oesterreich" javno obtožila voditelje katoliškega gibanja kot svobodomislece.

Vedno se dobe ljudje, ki žele držati resnice daleč in jo prikazati drugače, kakor je. Tem intrigam pa je odgovoril najboljši krški škof dr. Mahnič, ki zahteva za svoje vernike pravico, da se morejo boriti in nastopiti proti Dunaju in Budimpešti, ne da bi se s tem zamerili Rimu.

Dr. Mahnič je krasno opisal stoletne aspiracije Jugoslovancov po svobodi in neodvisnosti. Omenja hrvaškega škofa Strossmayerja, katerega delovanje kaže na nadaljevanje. Povdarja, da mora resnica ostati resnica, pravica pravica, pa naj bi se ljudje ali narodi, ki se za njo bore, se tako med seboj razlikovali. Resnica je, da so avstrijski Nemci oropali Slovence vsake neodvisnosti in da nastopajo nemški katoličani proti katoliškim Jugoslovancem, kar seveda ne more preprečiti, da ne bi ti povedali resnico in se borili za pravico.

Dr. Mahnič pravi, da je on rodoljub in revolucionar ne samo kot Hrvat, temveč edinole zaradi tega, ker je katoličan. Ako nastopa proti zločinskemu Habsburžanom nastopa radi tega, ker se njegov verski in narodni čut proti njim upira. Z ogorčenostjo čiste krščanske duše pravi svojim vernikom: Nemški katoliki se kolnejo na evangelij, istočasno pa odobravajo v politiki tiranijo.

Tej ustranjenosti čiste katoliške duše proti podlim in nizkim intrigam dunajske kamarije se čudim; že dvakrat sem opisal francoskim katolikom to stanje, in globoko se strinjam z izlivom srca tega jugoslovanskega škofa.

Dr. Mahnič pa gre še dalje. On gleda v bodočnost s pogledom globokega misleca, kateremu je za njegov narod in za njegove ideale. Moji jugoslovanski prijatelji naj mi dovolijo, dati jim nasvet, da naj se z vsemi silami trudijo izogniti vsede, kar bi mogli njihovi nasprotniki izkoristiti, kakor so že do sedaj izkoriščevali v svojo korist vse njihove kulturne, verske in politične zadevice. V zadnjem času se je v jugoslovanskem časopisju pojavila debata — sama na sebi zelo upravičena — o bodoči ureditvi njihove nove države: eni bratijo centralistični sistem, drugi pa federativni. Vsak sistem ima svoje dobre stvari, ali dobro bi bilo, da se sedaj ko imamo pred seboj še sovražnike, ta debata ne nadaljuje, da je ne bi naši skupni sovražniki izkoristili in prikazali svetu, da obstojajo — kar v resnici ni — velike difference med ideali raznih delov jugoslovanskega naroda. Mislim, da imajo voditelji jugoslovanskega gibanja poveriti rešitev tega vprašanja edinole jugoslovanskemu narodu, ki je pokazal tekem te vojne veliko politično izkušnjo in zrelost.

Nemci in Madžari so se prepričali, da se ne morejo boriti proti ideji Jugoslavije s silo. In ako so sedaj zopet proglasili preki sod nad vsemi jugoslovanskimi pokrajini, je to njihov zadnji poskus. — "Budapesti Hirlap" poroča: Jugoslovancem, da ne morejo Nemci in Madžari ostati dalje blagi in da je njihova potrpežljivost pri kraju. Jaz pa dobro vem, kako se je živelo v jugoslovanskih pokrajinah, ko so bili jugoslovanski voditelji strpljivi in blagi. Prepričan pa sem, da bo ta narod, katerega vodijo taki posvetniki in cerkveni dostojanstveniki, katerih sliko sem s tem člankom pokazal, končno zmagal in postal dostojen drug ostalim velikim narodom.

Rene Pichon.

Po vesteh, ki so došle v zadnjem času iz vatikanskih krogov, je napravil ta odločni nastop naših škofov najglobljejši utis. Zdi se, da je Vatikan izpremenil svoje dosedanje stališče v pogledu rešitve avstrijskega vprašanja. Kakor se brzojavno poroča iz Rima, je sam papež odredil kardinalskemu kolegiju, da že sedaj prouči in pripravi dobre odnose med katoliško cerkvijo in onimi narodi, ki bodo zadovolili po tej vojni svojo svobodo in neodvisnost. Ta odredba se moreti takti samo Avstrije, kajti namen in cilj te vojne prinaša njen razpad. Zdi se torej, da to Vatikan že vidi in da radi tega želi, pripraviti dobre odnose z novo osvobodjenimi narodi.

Z ozirom na pomiritev in zblizanje rimske in vzhodne cerkve je sedanji papež razširil kardinalsko kongregacijo, ki se bavi s tem vprašanjem. Začetkom tega leta je odredil, da popšeči ta kongregacija svoje delovanje in da mu čim prej poroča o uspehu.

Zadnja ponudba Avstrije, da se započne mirovna pogajanja, na katero je predsednik Wilson odgovoril kratko in lakonično z energično odklonitvijo, je našla, kakor poročajo vesti iz Rima, odobravanje v vatikanskih krogih. Oficijski vatikanski list "Corriere d'Italia" prvič z ozirom na avstrijsko ponudbo: Avstrijska mirovna ponudba je dokaz njene vojaške slabosti. Za centralne vlasti je prišel fatalni čas, da se morajo podvreči pogojem in zahtevam zaveznikov.

Vse to se mora smatrati za: Roma locuta v rešitvi avstrijskega vprašanja. Ne moremo torej razumeti nekaterih naših takozvanih katolikov, kakor jih sam škof Mahnič nazivlja, ki se istočasno zaklinjajo na evangelij in odobravajo tiranstvo, ki je poganjskega, ne pa krščanskega izvora.

Slovenci in hrvaški katoliški duhovni, odprite vaše cerkve narodu, prečitajte mu poslanico škofa Mahniča in Jegliča in molite pred Bogom, ki je troedin in edin, kakor naš narod, za svobodo in boljše bodočnost. Zapoje pred njim: AVE JUGOSLAVIA ter pokažite narodu novo zemljo, kajti stara zemlja izgine.

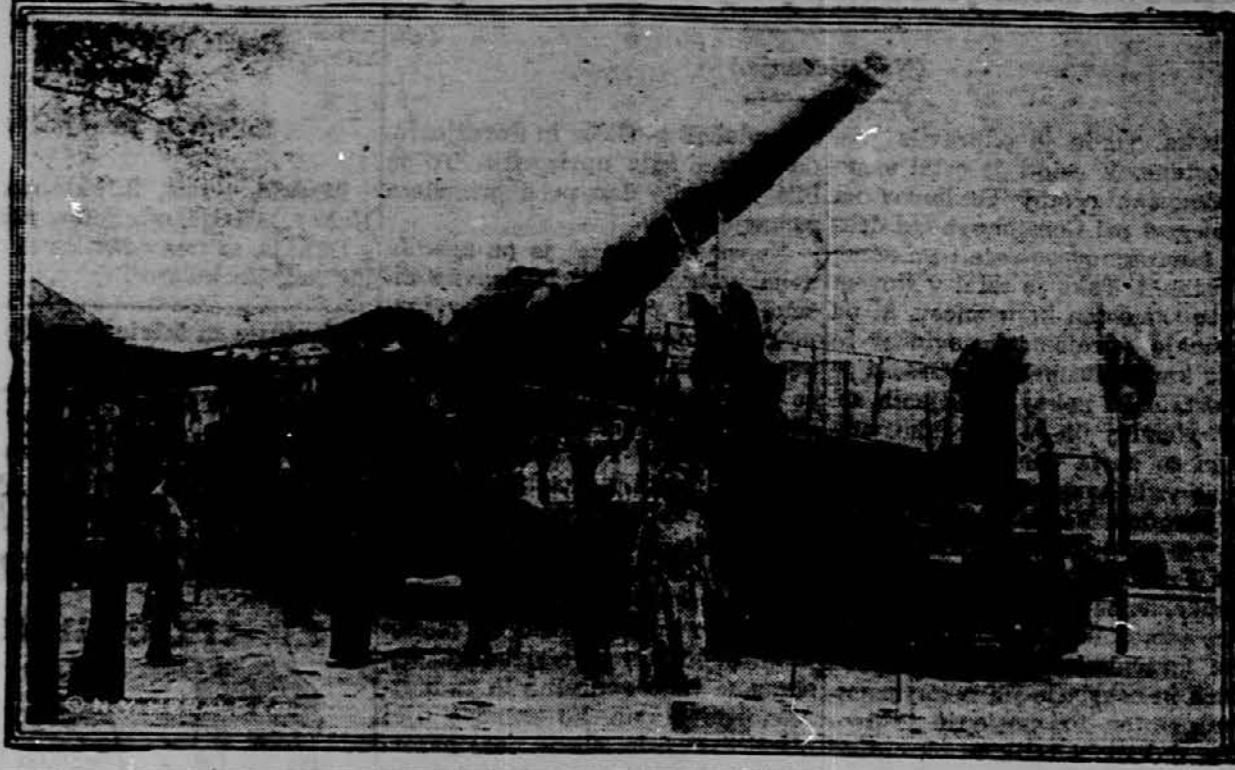
BORBA ZA SVOBODO.

Jug. čas. Urad. povodom konvencije Narodne Hrvatske Zajednice v Chicagu.

Misel združevanja in osvobodjenja, katere je prevzela ves naš narod v domovini, pričanja pobirati svoje sadove. Naš narod jo je edinstveno in složno razumel, kar je dokaz njegove politične zrelosti. Po njej se sedaj on tudi ravna ter gre po konkretni in realni poti do svojega osvobodjenja, pripravljajoč istočasno svojo svobodno narodno državo.

Vesti, ki prihajajo dan za dnem iz starega kraja, poročila časopisov in jake resolucije dokazujejo, da je Avstrija brez moči, da bi

VELIKANSKI NEMŠKI TOP, KATEREGA SO VJELI AVSTRALCI

zaustavila to gibanje. Vse njene spletke in obljube nimajo več vpliva. Naš narod dobro ve, kaj hoče, ter sledi na podlagi tega samo glasu svojega srca in svojega narodnega ponosa, ki mu pravi, da bo po tej vojni samo oni narod v stanu živeti ki bo imel svojo samostojno in svobodno državo.

Naša domovina je polna jugoslovanskih dezertirjev, ki se nočejo boriti proti zaveznikom. Našo inteligenco ne sme poslati Avstrija na fronto, ker čaka ona prve prilike, da se preda zaveznikom in da skupno žunji nadaljuje boj proti mrzkim tlačiteljem. Toda niti naš narod, niti inteligenca ne stoji prekrizanih rok. Budni so proti vsem zankam in spletkam ter tudi delajo po tem.

Vsak naš uspeh, katerega smo doživeli med zavezniki, deluje v domovini, vsaka naša beseda se sliši tudi tam. Sepečejo jo od ust do ust in v tej nadi žive, da bo izšlo solnce svobode.

Pomagajmo jim z našo močatostjo, našim delovanjem in našimi žrtvami.

Umirajoče cesarstvo

Spisal dr. Bogumil Vošnjak.

(Nadaljevanje.)

Če dovoli Evropa, da ostanejo vsa politična nasledovanja, zapisi avstrijski Slovani v krepkih življenjih, brezobzirne ekskekcije, streljanje osumljenih polkov, neverjetni politični teror, uveden na nasvet Nemčije, — vse to dela navadno avstrijsko politično življenje za nemogočnost.

Premeteni politiki, kot je bil Palaček niso, domolci, da pomenja kompromis iz leta 1867 resnično smrt cesarstva. Zadnja polovica stoletja je bila smrtna agonija naj starejšega evropskega cesarstva Avstro-Ogrskega cesarstva je bilo o

ficijsko odprano, eno po prvem letu svetovne vojne. Danes obstoji Avstro-Ogrska le šeoficijsko, ne pa kot cesarstvo. Storo cesarstvo dragi sen vezalnih seržantov in dvornih svetnikov, je odšlo — spada v preteklost.

Avstro-Ogrska država ne obstaja več. Zanikovalo se jo je že preje v ogrskih krogih. Kaj pa je ta — Avstro-Ogrska? To ni nič drugega kot anahronizem — krut anahronizem, ki ne varčuje z življenji; anahronizem poln muke, smrti in krvi.

Mogoče pa je Avstro-Ogrska — vlada. Nicesar drugega ni kot — vlada, imenovana avstro-Ogrska. Ta vlada lahko pade in osem narodov se bo pojavilo iz notranjosti jejniških zdaj.

Kdo se bo pritoževal nad tem? Par tisoč vodilnih Madžarov in Nemcev, par starih avstrijskih družin, zajedavski dvor, par nadvojvod in njih metrese, par sto tajnih in dvornih svetnikov ter par tisoč uradnih slug in feldvebov. Ti ljudje bodo šli za pogrebno črno in žolte Avstrije.

Osemindvajset milijonov Slovanov, nemška in madžarska demokracija in socializem pa bo ooročenih težke nočne more. Zid, ki je ločil te nove socialne sile od Evrope, bo padel. Novo življenje nova politična pojmovanja bodo vsklila iz razvalin domnevane vesile. Osušili se bodo plodovi političnega nasledovanja in izginile bo sovražstvo med narodi v njih medsebojnih bojih. Pomlajeni bodo nrodi zgradili nove in boljše hiše za boljše narodno življenje.

Paul de Lagarde je tekmeč Bismarcka. Oba sta položila temelje za cesarstvo, prvi z besedami in idejami, drugi pa z mečem in dejanji. V "Deutsche Schriften" Lagarda najdemo izrek glede Avstrije, ki je prav tako resničen kot je resnično življenje samo: — Noben avstrijski državnik in noben avstrijski princ ni pokazal kake jasne inteligence v političnem položaju, ker ni hotel priznati, da morajo biti za državo ideje, principiji, dejanja in dolžnosti ena in ista stvar.

S temi besedami je definiran avstrijski problem — z moralnega vidika. Duh Avstrije je duh užitka želji

negi Dunaja, kjer so čut dolžnosti, politična značajnost ter močno človekoljubno in politično delo, nepoznane stvari, kjer se vse politične energije potopilo v vrtno strastnega uživanja. Socialni cinizem je plod dunajske in avstrijske duševnosti. V glavnem mestu ob Donavi se ne smatra nobene politične ideje za resno. Politične naloge, principiji državnega življenja so za avstrijskega lahkoživca malovredne relikvije iz preteklosti. Kakšen je bil prispevek Dunaja k politični evoluciji cesarstva? Bili sta laži-civilizacija in laži-država, v kateri sta frivolnost in razuzdajnost ubili vse resne napore.

Avstro-Ogrska je bila cesarstvo brez resničnega središča, brez glavnega mesta.

Legarde je imel z nemškega stališča popolnoma prav, ko je zahteval naj prevzame Avstrija prusko politiko, kajti brez Nemčije bi moralno poginila. Obstoj Avstrije je vprašanje morale. — Mi zahtevamo njen razkroj s stališča politične morale. Če zahtevata Prusija in nemško cesarstvo popolno podjarmljenje in absorbiranje Avstrije raditega, ker je Avstrija danes središče politične razorganizacije in političnega razpada, nimamo mi Jugoslovani nič manj pravice v zavarovanje interesov zaveznikov zahtevati razkroj te pošasti.

Še enkrat preje se je pošast te vrste porušila, namreč sveto nemško cesarstvo, a leto 1806 ni na pravilo dosti utisa na spomin ljudi. Mogoče bo svetovni mir priča sličenega razkroja sto let pozneje. Mogoče bo v velikem trušcu splošne uravnave padlo staro cesarstvo, ne da bi povzročilo dosti razburjenja v dušah ljudi. To bo najboljša stvar, katero se lahko stori ter bo najboljšo delo, ki se ga bo izvršilo. Prepričani pa smo da je likvidacija Avstro-Ogrske najbolj resna točka cele uravnave. Cesarstvo je obstajalo skoz dolgo stoletja. Sile tradicije, navad in temnih elementov reakcije se oni, ki podpirajo Avstrijo — zadnji postojanko fevdalnih idej ter nazadnjaškega razpoloženja na svetu. Lažje je porušiti novo dr

žvo kot zdrobiti staro poslopje socialne in narodne krivice.

Ona pomlad leta 1914 na Duna ju je bila zelo pomembna.

Intelektualni svet s svojo porvano kulturo je bil prepojen z brezmejnimi pesimizmom glede bodočnosti cesarstva. Vse je bilo skeptično ter v dvomu, če bo cesarstvo zmoglo obstajati. Usoda pa je že pripravljala veliki požar.

Tako je bilo razpoloženje pred katastrofo in kako bo potem? Ali je družba take vrste zmogla ustaviti propad brez nemške pomoči? Zakaj pa Avstrija danes sploh se obstaja?

Le radi Nemčije. To je njena sedanja zgodovinska naloga. Mi se nočemo varati z domišljijami kot se vara Neumann, ki pravi da je naloga Avstrije ustvariti nov tip, tip centralnega Evropejca. Ta tip že eksistira v Dunajanu človeku, ki ne ve, kaj je, ki gre skozi svet kot obžalovanja vreden izpraševalec, prokletstvo vsake družbe. Srednjeevropska civilizacija bi bila dvomljiva civilizacija brez narodne podlage. Bila bi civilizacija take vrste kot jo je skušala Avstrija ustvariti v Bukovini, ki pa je bila veliko izjalovljene.

Vihar velike vojne širi seme — razkroja. Armada, birokracija, a ristokracija in cerkev so bili stebri starega avstrijskega režima. Sedaj pa vidite, kako leže ti stebri porušeni na tleh.

(Konec sledi.)

Vaška idila

(Nadaljevanje.)

"Ponoči mi krancelčke krađe, podnev' ga pa glav'ca boli."

Natančno je slišala Julika pa dobro umela pomen in tesno ji je bilo pri sre.

To je bilo pa tisto nedeljo po svetem Martinu, ko se je bil Francetov nezgode, ko se je tudi krivogleda Celarjevi Tekli uresničila želja, ne da bi ji bilo treba dati svilene rute z rdečimi čopki. Bilo je proti Božiču in mraz je pritiskal, da je z drevja ivje viselo, mlake pa so se z ledom prece navzle poguma in hrepenenja v Gorjakovem hramu za Građom. Zato so pa delala leška ženščeta Ovinškovi Juliki in Predovnikovi vemu Francetu krivico, če so že prej enako in ovako govorila ampak ponižno je sedel pa pokal ni nič in kisto se je držal. Sledajno pa je Julika ravno takrat zajemala vodo pri vodnjaku. In nalašč pa Francetu v zasmech se je hotela ponesti, češ: Ti si se s pokanjem grdo sramotil! Zdalj pa mene poglej, kako fletno nosim keblco na glavi! — Vendar ko je napravila osem korakov, johl! namkrat ji na ledenih tleh izpodrselo, da pade, voda pa pljuskl! po njeni jupci in krilu, da je bila namah vsa mokra! France je videl, kako je po vseh štirih kobacala in si otresala vodo z obleke, pa ni ji tekel pomagat. Kaj še! Ravno nasprotno! Siroko se je zakrohotal in dobro se mu je zdelo. In pri tej priči, ko je ugledal ta smečni prizor, mu je izginila iz srea vsa ljubezen do Julike.

In ker odtedaj ni nihče več lomil rožmarinovih vršičkov na oknu Julikine sobe, so kmalu zopet pognali sveže mladice. Brsteli so in zelenili, toda tako nežni kakor poprej pa le niso več zrastle; seve, ker zgodnje brstiče je bil France pomolil, ko je lazil skozi Julikine kamrice okno.

(Konec.)

Iz Sibirije

Washington, D. C. 2. oktobra.

Češko-slovaške oblasti v Omsku so s tem, da so poslane v mesto močno vojaško silo, naglo preprečile poskus vojnega ministra Mihaelova prisiliti resignacijo kabineta. Oficijska poročila naznanjajo, da so Čehi zahtevali od Mihaelova, da je umaknil svojo zahtevo po novi vladi; stara vlada je bila zopet vpostavljena.

Z naglo akcijo so Čehi preprečili resen spor v sibirski vladi. — Omska vlada je bila postavljena pod obsedno stanje, dokler se ne vpelje red.

Vladivostok, Sibirija, 2. oktobra. — V Omsku so nastali resni spori med na novo organiziranim kabinetom in drugimi voditelji. Pod vodstvom vojnega ministra Mihaelova se je poskušalo prisiliti kabinet, da resignira. Upravni svet je nato razpustil duno, katero je organiziral Mihaelov, da stopi na mesto kabineta.

Člani dume pa se niso hoteli raziti in so izjavili, da je upravni svet odstranjen. Izpustili so ministre, ki so bili aretirani in zaprti. Minister Mihaelov, demokracijske organizacije v Omsku in Tomsku podpirajo kabinet.

Tekom spora minister Novikov ni hotel resignirati in je bil vstreljen.

TORPEDIRANJE "TAMPE"

Ameriška ladja "Tampa" je bila torpedirana in potopljena. — 118 oseb utonilo.

Washington, D. C. 3. oktobra. Mornariški departament je danes sporočil, da je bil ameriški parnik "Tampa" 26. septembra blizu angleške obali torpediran in potopljen s celo posadko. Na krovu je bilo 10 častnikov, 102 mornarja in 5 civilistov. "Tampa" je spremljala druge ladje in je bila potopljena ponoči, iz neznanega vzroka vozeč pred drugimi ladjami.

Zavezniški plen.

Pariz, Francija, 3. oktobra. — Od 10. do 30. septembra so zavezniške armade v Franciji in Belgiji vjele 2844 častnikov, 120.192 mož, 1600 topov in več kot 6000 strojnih pušk.

Od 15. julija do 30. septembra so zavezniki vjeli 5518 častnikov, 248.949 mož (skupno 254.012) 3069 topov in več sto metalcev min.

London, Anglija, 3. oktobra. — V tednu, ki se je danes končal, so zavezniki vjeli 60.000 mož in 1000 topov na zapadni fronti.

SLOV. DELAVSKA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

PODPORNA ZVEZA

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penna.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Prisodnik: IVAN PROSTOR, 1098 Norwood St., Cleveland, Ohio.
Podpisnik: JOSEF ZOROKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.
1. pomočnik: FRANK PAVLOVIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
2. pomočnik: ANDREJ VIDRIČ, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: JOSEF ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomočnik blagajnika: ANTON HOČVAR, R. F. D. 2, Box 29 Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Prisodnik nadzor. odbora: JOSEF PETERNAIL, Box 96, Wilkes, Pa.
1. nadzornik: NIKOLAJ POVLJE, 1128 Fyfan St., City View, N. S. Pittsburgh, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROHLE, 835 E. 17th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Prisodnik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 73, East Mifflin, Pa.
1. porotnik: FRANK TEROPČIČ, R. F. D. 3, Box 144, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSEF GOLDB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VARNOSTNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEF V. GRAHNE, 848 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.
Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Členjena društva, oziroma njih uradniki, so bljudno prošili, pošljite vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Potulih, Expressnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovijo: Blaž Novak, Tittle Trust & Guarantee Co. in tako naslovljeno pošljite s mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika. V slučaju, da opazite družstveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kakšne pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Komedijantski zakon

Crtica. — Spisal Alphonse Daudet.

Pri vsaki priliki ga je vprašala za svet. Vprašala ga je, če mu je danes ugajalo njeno petje, če bi tudi on pel tako ulogo kakor drugače? — Umevno je, da ni bil nikdar zadovoljen žnjo. V onem dobro srečnem tonu, iz katerega sije vse prej kakor prijateljstvo, v tonu, ki je navaden pri igralcih, ji je rekel vsak večer po kakem velikem uspehu: — Pazi, otrok moj. Slabo počel. Zdi se mi, da malo popuščam, ali že vsaj nobenih napredkov ne delaš.

Včas h je hotel tudi preprečiti njene nastope. — Le pazi — ji je rekel. — Preveč si prizadevaš. — Izčrpala se boš in si uničila bodočnost. — Veš kaj, vzemi dopust. — Za par mesecev pojdi na kmetje.

Ponižal se je do najbolj neumnih predsodkov, samo da bi preprečil njene nastope.

Rekel ji je, da je prehlajena in da boljše napravi, če ne poje. Včas h se je hotel tudi na nesramen način prepričati žnjo.

— Ti nisi dobro zapela zadnje arije — ji je očital. — Ves svoj uspeh si pokvarila. — Toda to hočeš. — No, saj te dobro poznam. — Namenoma si napravila.

Nesrečnica! Ona se ni zavedala, da ji je on sam nasprotoval, da je on sam skušal zmanjšati njen uspeh. Če je bilo treba peti počasi, je on hitreje zapel.

Ali nasprotno. In ko je bilo konec arije, se je on v trenutku priklonil prav na kraj odra, tako da je morala ona ostati v ozadju.

Ona se pa ni nikdar pritoževala, kajti preveč ga je ljubila. Ljudje so ga po vedno manj vpoštovali. Čim bolj je bila ona v ozadju, tem bolj so ji ploskali in tem bolj so jo zahtevali, naj stopi v ospredje.

In ko je stopila iz temnega kota v luč, je bila še krasnejša in ponosnejša.

Tovariši so kmalu prišli ter ljubosumnosti na sled. — Nekateri so se norčevali iz nje, vse je pa veselila.

Vsi so govorili pevu, kakšen talent ima njegova žena, kazali so mu častikarstva poročila, ki so bila polna hvale o njegovi ženi. Njegovo ime je bilo kmalu omenjeno, pa še to nazadnje.

Njegova prejšnja priljubljenost je bila popolnoma mrtva.

Ko je nekega dne zopet čital tako kritiko, je planil v garderobo svoje žene, ves jezen in bled ter zakričal:

— Človek, ki je pisal to, je torej tvoj ljubimec?

— Da, tako nizko je padel.

Življenje nesrečne ženske, katere je bila slavljena in občudovana, katere ime se je blestelo po vseh pariških vogalih in katere sliko so uporabljale parfumerije za svojo reklamo, je žvela pusto in ponižno življenje.

Nikoli več si ni upala razgrniti pred seboj časopisa, boječ se, da bi ne čitala svoje lastne hvale. Na evetje, katerega so ji metali, je tečila svoje solze in to evetje je ponavadi ovenelo v temnem kotu njene garderobe. Domov si ni upala primesti nobenega šopka, da bi ga ohranila za spomin na svoj uspeh.

Slednjice se je hotela čisto odpovedati odru, toda proti temu je bil odločno njen moč.

— Ne smeš — ji je zaukazal. — Ljudje bi mislili, da je bila moja želja.

In začela se je nova doba trpljenja za oba.

Pred neko premijero je hotela pevka ravno stopiti na oder. Tedaj ji je rekel neko:

— Pazite, gospa. — Nekaj se plete proti vam.

Ona se je pa zvokito zamejala. — Pri nji, da bi se kaj pletlo? — Saj nima vendar nobenega sovražnika.

Pa je bilo vseeno tako.

Sredi opere v velikem duetu, ki ga je pela s svojim možem, ko bi imel priti njen krasi glas do polne veljave, v kadenci tako enakih in čistih not, da bi moralo biti njeno petje podobno biserom zbranim na traku, je nenkrat zaslišala živžganje.

Sredi petja je utihnila. Tudi ljudje v gledališču so postali tako razburjeni kot je bila ona. Vsi so zadrževali sapo kot jo je bila ona zadržala pri neki zpeti kadenci.

Nenkrat ji je pa šinila v glavo blazna, grda misel.

Razen nje je bil samo njen mož na odru. Stal ji je nasproti.

Pogledala ga je in videla v njegovih očeh blisk zaničljivega smehljaja.

Tedaj je bilo pa ubogi ženski vse jasno. V vratu jo je nekaj stilo kot da bi jo hotelo zadušiti.

Naglas je zahtevala in hitro izginila v senco kul's.

Njen lastni mož jo je dal izživžgati...

KONEC.

Slike iz zadnje ruske-poljske revolucije

(Nadaljevanje.)

Ruska vlada je odpravila vse samostane. V celoti je ostal samo Jasni gori pri Čenstohovi. Od drugih samostanov so ostali pa samo še ostanki. Tako je ostal v Novem mestu samostan kapucinec, ki pa ne smejo sprejemati novincev in bodo kmalu izumrli. V Varšavi je pa ostalo še nekaj usmiljenih sester. Nekdaj jih je bilo jako veliko in so imele veliko premoženja ter so vzdrževale mnogo dobrotelnih zavodov. Vlada jim je pa skraj vse pobrala. Tako imajo na ulici Frata nek zavod za onemogla starčke, imenovan Nazaret. To je staro samostansko poslopje iz mnogimi mračnimi hodniki, kjer žive reveži in eskrbuje jih nekaj usmiljenih sester. Pri poslopju je dvorišče, tlačano z velikimi okroglimi kamni. Usmiljene sestre so se ojuščile ter nam obljubile, da prepuščejo to dvorišče za prenočišče romarjem. Slednjice so se obljubile, da jim bodo jutraj skuhale čaj.

Tako smo bili največje zadrege rešeni. Nad tisoč romarjev bo lahko prenočevalo po kamenju na dvorišču in po hodnikih. Druge se bo pa že sam spravilo. Za hrano ni bilo toliko težave. Nekaj bodo prinesli s seboj v evliah, ostalo se bo pa že preskrbelo.

Sedaj smo morali sestaviti dnevniki red in naert, po katerem bodo ogledovali mesto. Razdeliti jih je bilo treba v manjše oddelke in jim dodeliti primernih vodnikov. Medtem se je stvar kolikor toliko že raznesla po mestu in pričeli so se orlaštati ljudje, ki so se ponujali za vodnike ali pa so hoteli kaj prispevati za sprejem. Za duhovnike in druge oddelčne goste se je obvezala grofica Radziejewska, da jim bo preskrbela hrano in stanovanje.

Nekaj dni pred prihodom je nastal še nek naert. Eden izmed voditeljev romarskega klada nam je pisal, če bi ne mogli v mestnem gledališču prirediti za romarje predstavo pobožne domovinske igre: "Obramba Čenstohove". Bilo bi jako lepo in zanimivo, ako bi romarji zamogli v gledališču videti upodrinev slavnega dogodka iz zgodovine velikega poljskega narodnega svetišča, katero bodo v kratkem obiskali.

Nam je bil naert vsč, šlo se je samo, če je izvršljiv. Mesto Varšava nima svoje avtonomije ter ne voli svojega župana in ne običajskih mož, ampak celo upravo vodi vlada. Torej je tudi mestno gledališče v vladnih rokah in mi smo morali imeti dovoljenje od vlade.

Gospod Gliščinski je šel vprašat na pristojno mesto ter se je kmalu vrnil z najboljšimi sporočili. Ker se je igra že večkrat igrala ne potrebujejo igralci nobenih vaj, ampak jo lahko takoj uprizorijo. Ker se gre za popoldanski predstavo ob delavniku, ko je gledalce tako prosto, se lahko priredi po nižjih cenah ter nam dajo gledalci za polovico ceno. Razprodano gledališče stane 1200 rubljev pri navadnih cenah. Polovica cena znaša torej 600 rubljev. Mi jim moramo plačati vnaprej to svoto v gotovini, potem bodo pa uprizorili to igro, vstopnice dobimo mi ter jih damo, komur hočemo.

Naert je bil takoj sprejet in grofica Radziejewska je oddala 600 rubljev za gledališče. Na galerije in na sedeže smo hoteli pustiti romarje brezplačno, lože in nekaj prvih vrst sedežev smo si pa rezervirali ter smo jih hoteli prodajati našim znancem. S tem skupnikom smo mislili pridobiti toliko, da bomo lahko privočili romarje, kaj pribojček za čas njihovega bivanja v Varšavi.

Grofica se ni vmešavala v naše pogovore. Samo včas h je prišla s kakšno dovornito besedo in s prijaznim smehljajem, da nam je razpršila nevoljo in poravnala nespozumljenja, ki so kdaj zavladala med nami. Glavni sodružniki smo bili gospod Gliščinski, gospodična Kretkovska in jaz. Kretkovska je begala neprenehoma po mestu, Gliščinski je hodil pa po uradih in okrog imenitnejših oseb ter je bil takorekč šef generalnega štaba. On je delal načrte, katere je izvrševala gospodična Kretkovska. Grofica je pa čevala nad vsem in slednjice se ni zgodilo ničesar brez njene vodenosti. Zadnje dni je nekoliko obolela, tako da je le malo prihajala iz svoje sobe v salon; iz stanovanja pa sploh ni hodila.

Plačali smo torej vladi 600 rubljev, dobili pisмено potrdilo, da

smo plačali gledališče in dovoljenje, da se sme igra uprizoriti. To je bilo jutraj, dan pred prihodom romarjev.

Nepričakovano se je pa zgodila neka neprijetnost. Dasi ravno nismo marali puščati zadeve v javnost in objavljati jo po časopisih, je vendar nek časnikar zvedel, kaj se plete, ter še istega jutra, dan pred prihodom romarjev, je prišel "Kurjer Varšavski" v svoji jutranji izdaji o tem kratko poročilo. Nam je bilo to neprijetno, toda mislili smo, da nam ne more ničesar več pokvariti.

Varšavsko časopisje je jako netaktno in je pokvarilo že marsikako dobro stvar. Naj bo kakšna stvar še tako nedolžna in tudi izrečno dovoljena, ko začne o njej pisati časopisje, obrne naše pozornost vladnih organov, ki začne sumiti, da se za tem skriva bogve kaj. Stvar se vleče nekaj časa dalje, še ena notica, drugi list odgovori, začne se polemika med časopisi ter nato pride vlada, prepove celo stvar, zagradi premoženje, včas h pa se celo aretira prireditelj.

Popoldne sem bil spet pri grofici ter sem ji poročal, kako se stvar razvija. Hotel sem ravno oditi, ko zazvoni telefon in lakaj pride povedat, da me nekdo klicuje k telefonu. Bil je gospod Gliščinski, ki je hotel z menoj govoriti. Vprašal me je, če imam čas in prosil, da bi mujzo prišel k njemu.

Vzamen izvoščeka in četrte pozneje sem bil že pri njem v pisarni, kjer je hotel svoje opravilo. Rekel mi je, da mora iti nekam v službenih opravkih, ter me je prosil, da bi medtem sedel v njegovi pisarni ter ga nadomestoval. Izročil mi je gledališke vstopnice, da jih prodajam, dal še nekaj navodil radi nekih oseb in zadev, ki so se tikale prihoda romarjev, ostalo pa prepuštil meni ter odšel. Obljubil je, da se vrne v dveh urah. Komaj je odšel, je vstopila neka gospa in hotela kupiti tiho. Dal sem ji vstopnico za celo ložo za 12 rubljev.

Takoj za njo je vstopila neka gospodična. Predno je pa se mogla povedati, kaj želi, je zapel zvonec pri telefonu. Grem k telefonu:

"Kdo tam?"

"Kancelija generalnega gubernatorja", dobim odgovor. "Ali je tam gospod Gliščinski?" vprašal je dalje tisti glas.

"Ga ni. Jaz ga nadomestujem."

"Imamo zanj važno sporočilo. Poiščite ga."

"Ga ne morem, kar je odšel. Ali se tiče kaj prihoda romarjev? V tej stvari ga jaz zastopam."

"Tiče se nameravane predstave v gledališču. Prepovedana je."

"Kdo jo je prepovedal?"

"Generalni gubernator."

"Kaj pa z ostalim programom?"

"Mi ni znano ničesar. Imam vam samo sporočiti, da je igra prepovedana."

"Hvala za sporočilo", sem odgovoril in zapel naglo telefon.

Pokličem urno slugo ter mu velim, naj gre naglo za Gliščinskim in ga pripelje nazaj. Vzame naj izvoščeka, da ga doide. Potem se obrnem k gospodični, ki me je čakala.

"Prosim, kaj pa vi želite?"

"Rada bi govorila z gospodom Gliščinskim v zadevi romarjev. Jaz sem predstojnica nekega ženskega penziona in imam pri sebi nekaj deklet, ki so doma iz Ukrajine. Mogle bi služiti za voditeljice romaricam, ki se bodo nahajale v vlaku. Govorila sem o tem že z gospodom Gliščinskim in

NA PRODAJ FARMA,

velika 637 akrov, 3 in pol ure od mesta New York, v Sullivan Co. 224 akrov obdelane zemlje, ostalo pašniki in mlad gozd. Cena \$7000, \$2500 v gotovini, ostalo na obroke po 5%. Na tej farmi sta dva gospodarstva poslopja, torej za dva farmerja. — Druga farma je 320 akrov za \$11,000 z vsem gospodarskim poslopjem vred, katero samo je veljalo \$27,000, 48 telet in veliko druge živine poleg, veliko farmerskih strojev, les sam je vreden toliko, ako se ga poseka. Farma je oddaljena 4 ure od mesta New York v Wayne Co., Pennsylvania, na meji države New York. \$6000 v gotovini, ostalo pod ugodnimi pogoji. Za natančnejša poudarila pišite na: Farmer, c/o Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (4-10-10)

sedaj sem prišla po bližja navodila.

(Dalje prihodnjič.)

Kolera na Dunaju.

Madrid, Šveica, 2. oktobra. — Kakor pravijo oficijelna poročila z Dunaja, so tam odkrili več slučajev azijske kolere.

Varčujte za četrto Posojilo Svobode!

Nova moč, novo zdrave nova čista kri, za tri cente.

Ako imate slabe živce, imate bolečine v želodcu in v ledicah, ako ste slabi, izčrpani, ne morete spati, ako se vam zapira, nimate dobrega teka, ako trpite zaradi nepravilne, ako imate bolečine v križu, ako vas pogosto boli glava, ako je vaša kri pokvarjena, nečista, nikan ne trosite denarja za zdravila, kateri ne poznate, temveč pošljite nam zanko za 3 cente v pisnu, naslov in mi vam bomo z obrabo potvrdili zastoj in brez vsake obveznosti od vaše strani pošlamo naše popolno izčisti, zdravilnih trav sestavljeno prirodno zdravilo

JUVITO

Naslov: JUVITO LABORATORY, South Hill Branch 5, PITTSBURGH, PA.

Potrebuje se

125 PREMOTARJEV IN 25 KOKSARJEV

pri New River Company, ki obratuje 15 min v New River premotarskem polju, kjer se koplje slavn brezdinnni premog, ki je bistven za uspešno izvoževanje vojne Premog je od 4 do 6 čevljev visok. Mehki premog.

Želi se predvsem prejšnje premotarje, ki so zaposleni v nebiestvenih podjetjih. Stem bodo pomagali sebi in svoji vladi.

Prve vrste življenski pogoji. Dobre šole in cerkve. Imamo C. O. ter Virginian Ry Car zalogo ter delamo vsaki dan.

Pišite ali se oglasite takoj pri:

THE NEW RIVER COMPANY, McDonald, W. Va.

ali kateremkoli U. S. Employment uradu.

Pomožite svoje znanje v naravoslovju.

Narava nam daje mnogo rastlin, katerim je mogoče zdraviti razne bolezni. Jaz imam v zalogi ter razpolagam raznovrstne suhe rastline, cvetja, jagode in korenine, take, ki izvirajo iz vseh delov sveta. Pišite jo moj brezplačni cenik. Knjiga "Mali domači zdravilnik", ki stane samo 25 centov, obširno opisuje veliko število rastlin in daje nasvet, za katere bolezni in kako se naj rabi. Ne odlašajte, naročite takoj to poučljivo knjigo.

MATH. PEZDIR, P. O. Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK 638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najslavnejši slovenski zdravnik, specializiran v Pittsburghu, ki ima 30-letno prakso v zdravstvu in vseh vrstah bolezni.

Najbolj znani krovni ali glavni bolezni, ki so izjemno dr. prof. Dr. Koler, ki imate mogoče ali mogoče, ki imate, v grlu, izpadanje las, bolečina v hrbtu, pridite in izvedite, kaj vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo.

Vse moške bolezni zdravim po skrajni metodi. Kakor hitro opazite, da vam preneha zdravje, se takoj, takoj pridite in izvedite, kaj vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo.

Krvavica ali vnetje ali vnetje v grlu, ki vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo.

Ne pozabite, da je to zdravilo, ki vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo, kaj vam bo koristilo.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Rojtkom v Clevelandu naznanjamo, da je

Mr. ANTON BOBEK vedno v našem uradu na 6104 St. Clair Ave. ter sprejema naročnino za Glas Naroda, kakor tudi za kolarje, ki bo v kratkem dogotavljeni. Mr. Bobeka rojakom v Clevelandu toplo priporočamo.

Upravištvo Glas Naroda.

Rad bi izvedel za svojega prijatelja FRANKA SLEJKO. Pred 7 meseci je bival v Clevelandu Ohio, in zdaj ne vem, kje se nahaja. Prosim, da se mi javi, ker mi imam nekaj važnega sporočiti. — Joe Merhar, Pio Baeker R. F. D. 3, Smithport, Pa. (3-5-10)

VABILO

na plesno veselico, katero priredi vsa slovenska društva v South Forku, Pa. v Slovenskem Izobraževalnem Domu v soboto 12. okt. Začetek ob 6. uri zvečer. Tem potom vabimo vse Slovence in brate Hrvatice iz South Forka in okolice, da nas posetijo na omenjeni večer, ker čisti dobiček je namenjen ameriškim Rdečemu Krizu. Igralo bo tamburasko društvo iz South Forka. Vstopnina za moške je 25 centov; dame so vstopnine proste. Za hladno pivo in dober prigrizek bo skrbel za to izvoljeni odbor. (3-4-10)

VABILO.

Tem potom vabimo vabimo vse Slovence in Slovenke tukajšnjih okolice na izvanredno slavnost, ki jo priredi SDPZ, SNPJ in SSPZ v Greensburgu, Pa., to je razvite zastave dne 12. oktobra. Sestanek ob 3. uri popoldne pred poslopjem Franka Novaka v Greensburgu, kjer se bo zastava razvila ter se bo korakalo v dvorano Mrs. Mary Miheve in navadljivalo s plesno veselico. Godba na pihala. Vstopnina za moške \$1.30; dame proste. Za dober prigrizek, sladoleh in malo rumenčka bode preskrbljeno. K obilni vdeležbi vabimo valbi Odbor. (2-4-10)

Cenik Knjig

katero ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Ahrov nemško-angl. tolmač vezan —.50
 Domači zdravnik mail —.25
 Hitri računar (nemško-angl.) vezan —.50
 Poljedelstvo —.50
 Sadjereja v pogovoru —.25
 Slov. angl. in angl. slov. slovar —.15
 Veliki slov. angl. tolmač —.25

ZABAVNE IN RAZNE DRUG

KNJIGE:

Elipnotizem —.35
 Dre šoligr: "Čarljiva ženitev" —.25
 In "Trije ženini" —.25
 Postrežba bolnikom —.50
 Trina os in tratorje —.50
 Vojna na Balkanu 13 zvez. —.15

RAZGLADNIC

Newyorške, božične, velikončne in noveletne komad po ducat —.05
 Avstro-Italijanska vojna mapa —.25
 Avstro-ogrski, veliki vezan —.50
 Cel svet mail —.10
 Cel svet veliki —.25
 Evrope vezan —.50
 Vojna stenska mapa —.30
 Vojni atlas —.20
 Vojni atlas nov —.20

Zemljevidi: Aia., Ariz., Colo., —.25
 Caf. itd. po —.10
 Združenih držav mail —.10
 Združenih držav veliki —.25
 Združenih držav stenska mapa, na drugi strani pa cel svet —.30

se že pridno tiska in bo v najkrajšem času izšel. Ker ga bomo ti skali le omejeno število, je boljše, da ga vsak malo prej naroči, da ga bo zagotovo dobil. Vsele splošne draginje tiskarskih potrebščin, posebno pa papirja, smo bili prisiljeni zvišati ceno za pet centov, tako da bo veljal letošnji Koledar 40 centov s poštnino vred. — Kar se tiče čtiva, krasnih slik, ponudnih člankov itd., bo presegala letošnja izdaja vse dosedanje.

Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York City.

se že pridno tiska in bo v najkrajšem času izšel. Ker ga bomo ti skali le omejeno število, je boljše, da ga vsak malo prej naroči, da ga bo zagotovo dobil. Vsele splošne draginje tiskarskih potrebščin, posebno pa papirja, smo bili prisiljeni zvišati ceno za pet centov, tako da bo veljal letošnji Koledar 40 centov s poštnino vred. — Kar se tiče čtiva, krasnih slik, ponudnih člankov itd., bo presegala letošnja izdaja vse dosedanje.

Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York City.

se že pridno tiska in bo v najkrajšem času izšel. Ker ga bomo ti skali le omejeno število, je boljše, da ga vsak malo prej naroči, da ga bo zagotovo dobil. Vsele splošne draginje tiskarskih potrebščin, posebno pa papirja, smo bili prisiljeni zvišati ceno za pet centov, tako da bo veljal letošnji Koledar 40 centov s poštnino vred. — Kar se tiče čtiva, krasnih slik, ponudnih člankov itd., bo presegala letošnja izdaja vse dosedanje.

Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York City.

se že pridno tiska in bo v najkrajšem času izšel. Ker ga bomo ti skali le omejeno število, je boljše, da ga vsak malo prej naroči, da ga bo zagotovo dobil. Vsele splošne draginje tiskarskih potrebščin, posebno pa papirja, smo bili prisiljeni zvišati ceno za pet centov, tako da bo veljal letošnji Koledar 40 centov s poštnino vred. — Kar se tiče čtiva, krasnih slik, ponudnih člankov itd., bo presegala letošnja izdaja vse dosedanje.